

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/189912,Konferencja-naukowa-Niemiecki-mord-na-Ulmach-Represje-za-pomoc-ludnosci-zydowski.html>
02.03.2026, 10:22

Strona znajduje się w archiwum.

Konferencja naukowa „Niemiecki mord na Ulmach. Represje za pomoc ludności żydowskiej w kontekście realiów czasu Zagłady” – Warszawa, 7 września 2023

07.09.2023

Beatyfikacja przez Kościół katolicki rodzinny Ulmów, zamordowanej przez niemiecką policję za pomoc Żydom, daje znakomity asumpt do rozważań na temat skali oraz uwarunkowań historycznych świadczenia pomocy Żydom w czasie II wojny światowej przez Polaków pod okupacją niemiecką. Tym zagadnieniom poświęcona była konferencja naukowa „Niemiecki mord na Ulmach. Represje za pomoc ludności żydowskiej w kontekście realiów czasu Zagłady” organizowana wspólnie przez Kancelarię Prezydenta RP oraz Instytut Pamięci Narodowej.

Spotkanie rozpoczęła Grażyna Ignaczak-Bandyk, Szef Kancelarii Prezydenta RP:

Chcemy o rodzinie Ulmów opowiadać Polsce. Chcemy o rodzinie Ulmów opowiadać światu.

– podkreśliła, zaznaczając, jak wiele działań prowadzonych jest w celu przypominania historii tej rodziny.

Wiemy, że nie byłoby ratowania Żydów, gdyby nie było niemieckiej agresji, gdyby nie było zagłady Żydów

– powiedział na wstępie dr Mateusz Szpytma, zastępca prezesa IPN.

Sesja odbyła się w 7 września 2023 roku w Belwederze.

Panel 1: „Stan wiedzy na temat Polaków ratujących Żydów podczas okupacji niemieckiej”

Uczestnicy:

- dr hab. Sebastian Piątkowski (Delegatura IPN w Radomiu),
- dr Tomasz Domański (Delegatura IPN w Kielcach),
- dr Alicja Gontarek (Oddział IPN w Lublinie)

prowadzący red. Tomasz Łysiak.

Panel 2: „Niemiecki terror i represje wobec ludności cywilnej za pomoc Żydom”

Uczestnicy:

- dr hab. Bogdan Musiał,
- dr hab. Grzegorz Berendt (Uniwersytet Gdański, dyrektor Muzeum II Wojny Światowej),
- dr Maciej Korkuć (Oddział IPN w Krakowie)

prowadzący red. Rafał Dudkiewicz.

Panel 3: „Niemiecki mord na Ulmach jako element terroru okupanta na ziemiach polskich”

Uczestnicy:

- dr Mateusz Szpytma (zastępca prezesa IPN)
- ks. dr Witold Burda,
- dr Wojciech Hanus (Oddział IPN w Rzeszowie)

prowadzący: red. Marcin Wikło.

Do udziału w dyskusjach zaproszenie przyjęli uznani badacze i autorzy prac poświęconych polskiej pomocy Żydom. W pierwszej części paneliści debatowali o tym, co dziś, niemal 80 lat po zakończeniu II wojny światowej, wiemy o skali polskiej pomocy, o Polakach ratujących Żydów, w tym o Sprawiedliwych wśród Narodów Świata, o perspektywach badawczych, a także o nowych źródłach historycznych i wyzwaniach z tym związanych stojących przed historykami.

W części drugiej uwaga rozmówców skoncentrowała się na polskich ofiarach za pomoc Żydom w kontekście całokształtu zbrodni niemieckich na ziemiach polskich oraz na niemieckim ustawodawstwie antyżydowskim i antypolskim, czyli na realiach wojennych wymuszających postawy i wybory ludzkie.

I właśnie ostatni, trzeci panel, przeniósł nas na grunt rozważań bardzo szczegółowych, do historii jednej wyjątkowej rodziny, której członkowie, nie bacząc na terror okupanta i jego zbrodnicze ustawodawstwo, poświęcili swoje życie, by ratować życie Żydów. Poznaliśmy motywacje, którymi kierowali się Józef i Wiktoria Ulmowie, niosąc pomoc ludności żydowskiej, omówiliśmy okoliczności mordu tej rodziny oraz losy niemieckich zbrodniarzy.

Chciałbym, aby Niemcy i jako państwo i jako społeczeństwo wiedziały znacznie więcej o zbrodniach, które Rzesza Niemiecka popełniła na ziemiach polskich w latach 1939–45. Ważnym sygnałem o woli poznania realiów tamtych dni byłoby pokazanie w publicznej telewizji niemieckiej filmu „Historia jednej zbrodni” opowiadającego nie tylko o zbrodni na wielodzietnej rodzinie Ulmów ukrywającej Żydów, ale i powojennych losach Eilerta Diekena, który podczas wojny dowodził akcjami, podczas których wymordowano wielu Żydów i Polaków

- podsumował dr Mateusz Szpytma, krewny Wiktorii Ulmy.

► [Portal IPN poświęcony Rodzinie Ulmów](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Konferencja edukacyjna

Konferencja naukowa „Niemiecki mord na Ulmach. Represje za pomoc ludności żydowskiej w kontekście realiów czasu Zagłady” w Warszawie. Na zdj. Szef Kancelarii Prezydenta RP Grażyna Ignaczak-Bandych - 7 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Konferencja naukowa „Niemiecki mord na Ulmach. Represje za pomoc ludności żydowskiej w kontekście realiów czasu Zagłady” w Warszawie. Na zdj. Zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szytma - 7 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Konferencja naukowa „Niemiecki mord na Ulmach. Represje za pomoc ludności żydowskiej w kontekście realiów czasu Zagłady” - Warszawa, 7 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Konferencja naukowa „Niemiecki mord na Ulmach. Represje za pomoc ludności żydowskiej w kontekście realiów czasu Zagłady” w Warszawie. Na zdj. dr hab. Sebastian Piątkowski – 7 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Konferencja naukowa „Niemiecki mord na Ulmach. Represje za pomoc ludności żydowskiej w kontekście realiów czasu Zagłady” w Warszawie. Na zdj. dr Tomasz Domański – 7 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Konferencja naukowa „Niemiecki mord na Ulmach. Represje za pomoc ludności żydowskiej w kontekście realiów czasu Zagłady” – Warszawa, 7 września 2023.
Fot. Sławek Kasper (IPN)

Konferencja naukowa „Niemiecki mord na Ulmach. Represje za pomoc ludności żydowskiej w kontekście realiów czasu Zagłady” – Warszawa, 7 września 2023.
Fot. Sławek Kasper (IPN)

Konferencja naukowa „Niemiecki mord na Ulmach. Represje za pomoc ludności żydowskiej w kontekście realiów czasu Zagłady” – Warszawa, 7 września 2023.
Fot. Sławek Kasper (IPN)

Konferencja naukowa „Niemiecki mord na Ulmach. Represje za pomoc ludności żydowskiej w kontekście realiów czasu Zagłady” w Warszawie. Na zdj. dr hab. Grzegorz Berendt – 7 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Konferencja naukowa „Niemiecki mord na Ulmach. Represje za pomoc ludności żydowskiej w kontekście realiów czasu Zagłady” w Warszawie. Na zdj. dr hab. Bogdan Musiał - 7 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Konferencja naukowa „Niemiecki mord na Ulmach. Represje za pomoc ludności żydowskiej w kontekście realiów czasu Zagłady” w Warszawie. Na zdj. dr Maciej Korcuć - 7 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Konferencja naukowa „Niemiecki mord na Ulmach. Represje za pomoc ludności żydowskiej w kontekście realiów czasu Zagłady” w Warszawie – 7 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Konferencja naukowa „Niemiecki mord na Ulmach. Represje za pomoc ludności żydowskiej w kontekście realiów czasu Zagłady” – Warszawa, 7 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Konferencja naukowa „Niemiecki mord na Ulmach. Represje za pomoc ludności żydowskiej w kontekście realiów czasu Zagłady” w Warszawie – 7 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Konferencja naukowa „Niemiecki mord na Ulmach. Represje za pomoc ludności żydowskiej w kontekście realiów czasu Zagłady” w Warszawie – 7 września 2023. Fot. Sławek Kasper (IPN)